

\O'zbekiston Respublikasi ekologiya,
atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim
o'zgarishi vazirining
2024-yil 24 sentabrdagi 380-son
buyrug‘iga
1-ilova

**O'zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim
o'zgarishi vazirligi, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida
korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha siyosati**

1 bob. Umumiy qoidalar

1. O'zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari (keyingi o'rinnarda – Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari)da halollik siyosatini ta'minlash, ya'ni xodimlar va umuman jamiyatda korrupsiyaga qarshi kurashish madaniyatini oshirish maqsadida yuksak xulq-atvor standartlariga muvofiqlik, shuningdek lavozim (xizmat) majburiyatlarini bajarish chog‘ida vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan korrupsiyaviy harakatlar sodir etilishiga yo'l qo'ymaslikka doir pozitsiyasini ifodalaydi.

2. Ushbu Siyosat O'zbekiston Respublikasining 2017-yil 3-yanvardagi "Korruptsiyaga qarshi kurash to'g'risida"gi O'RQ-419 son Qonuni talablari, 2019-yil 27-maydagi "O'zbekiston Respublikasida korruptsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmonlari PF-5729-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-iyundagi "O'zbekiston Respublikasida korruptsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6013-son, 2021-yil 16-iyundagi "Davlat organlari va tashkilotlarining faoliyati ochiqligini ta'minlash, shuningdek jamoatchilik nazoratini samarali amalga oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6247-son, 2021-yil 6-iyuldagagi "Korruptsiyaga qarshi murosasiz munosabatda bo'lish muhitini yaratish, davlat va jamiyat boshqaruvida korruptsiyaviy omillarni keskin kamaytirish va bunda jamoatchilik ishtirokini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6257-son, 2021-yil 6-iyuldagagi "Korruptsiyaga qarshi kurashish faoliyatini samarali tashkil etishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5177-son Qarori, Vazirlar Mahkamasining "Davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari xodimlarining odob-axloq namunaviy qoidalarini tasdiqlash to'g'risida" 2016-yil 2-martdagi 62-son Qarori, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi

tomonidan 2023-yil 13-martda 3425-raqami bilan ro'yxatdan o'tkazilgan, "Davlat fuqarolik xizmatchisi tomonidan xizmat safarlari, xalqaro va boshqa rasmiy tadbirdilar munosabati bilan olinishi mumkin bo'lgan sovg'a qiymati, shuningdek uni tasarruf etish tartibi to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida" O'zbekiston Respublikasi korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi direktorining 54-sonli buyrug'iga muvofiq korrupsiyaga qarshi kurash sohasidagi xalqaro tashkilotlar tavsiyalari va ilg'or dunyo tajribasi, jumladan ISO 37001:2016 "Korrupsiyaga qarshi kurash menejmenti tizimi – Talablar va ularni qo'llashga doir tavsiyalar" xalqaro standarti talablari va tavsiyalarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

3. Vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari ushbu Siyosatni o'z faoliyatini ahamiyatini hisobga olgan holda qabul qilib, korrupsiyaga qarshi kurashish mexanizmlarini ishlab chiqadi va joriy etadi.

4. Quyidagilar Vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy maqsadi hisoblanadi:

vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan O'zbekiston Respublikasi qonunlari va korrupsiyaga qarshi kurashishga doir ichki hujjatlar talablarini tushunish va ularga rioya etilishi;

vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni kamaytirish va korrupsiyaga barham berish;

vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining barcha faoliyat sohalarida korrupsiyaning oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish;

aholining vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining faoliyati yuzasidan huquqiy ongi va huquqiy madaniyati darajasini oshirish, jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish;

vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari faoliyatining shaffofligi va xulq-atvor me'yorlariga muvofiqligini ta'minlash;

korrupsiyaviy harakatlarni o'z vaqtida aniqlash, ularga barham berish, ularning oqibatlari, ularni keltirib chiqaruvchi sabab va shart-sharoitlarni bartaraf etish, korrupsiyaviy harakatlarni sodir etganlik uchun javobgarlikning muqarrarligi tamoyilini ta'minlash;

vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida mavjud korrupsiyaga barham berish.

5. Mazkur Siyosat talablari egallab turgan lavozimi va bajarayotgan funksiyasidan qat'iy nazar vazirlilik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining barcha xodimlari uchun birdek amal qiladi. Rahbariyat korrupsiyaga qarshi kurashish menejment tizimi talablarini amalga oshirilishi bo'yicha majburiyatni o'z zimmasiga oladi. Shuningdek, xodimlar va rahbariyat korrupsiyaga qarshi siyosatga muvofiqligi to'g'risidagi deklaratsiyani ma'lum vaqtarda to'ldiradilar.

6. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlariga ishga kirayotgan har qanday shaxs mazkur Siyosat bilan imzo chekkan holda tanishishlari, uning qonun-qoidalariga rioya qilishi shart.

7. Mazkur Siyosatning maqsadlari uchun quyidagi asosiy tushunchalar va atamalardan foydalaniladi:

aloqador shaxslar – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimi bilan tijorat tashkilotlarining ustav kapitalida ishtirok etadigan shaxslar, aksiyalari Respublika fond birjasida ommaviy muomalada bo'lgan aksiyadorlik jamiyatlarining besh foizidan kam bo'lgan miqdordagi aksiyaga ega ekanligi bundan mustasno;

davlat organlari va muassasalari – davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, fuqarolarning o'z-o'zini boshqarish organlari (jumladan, vazirliklar, xizmatlar, agentlik, markazlar va boshqa idoralar) va ularning tarkibiy bo'linmalari, shuningdek davlat tomonidan bevosita yoki bilvosita nazorat qilinadigan yuridik shaxslar;

ish faoliyati yuzasidan mehmondo'stlik belgilari – uchinchi shaxslarning hamkorlik o'rnatish va/yoki uni qo'llab-quvvatlash bilan bog'liq bo'lgan, vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining sodiqligini oshirishga qaratilgan, xodimlari manfaatlari yo'lidagi xarajatlari, jumladan uchinchi shaxslarning ovqatlanishi, ish faoliyati yuzasidan tushliklar tashkil etilishi bilan bog'liq xarajatlari, transport xarajatlari, yashash, ko'ngilochar tadbirlar, jumladan sayohat dasturlari bilan bog'liq xarajatlar va h.k.;

kontragent – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari bilan shartnomaviy munosabatlarga kirishgan (mehnat munosabatlari bundan mustasno) har qanday yuridik yoki jismoniy shaxs;

korrupsiya – shaxsnинг o'z mansab yoki xizmat mavqeidan shaxsiy manfaatlarini yoxud o'zga shaxslarning manfaatlarini ko'zlab moddiy yoki nomoddiy naf olish maqsadida qonunga xilof ravishda foydalanishi, xuddi shuningdek bunday nafni qonunga xilof ravishda taqdim etish;

korrupsiyaviy xavf-xatar – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari yoki uchinchi shaxslar tomonidan vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari nomidan yoki ularning manfaatlari yo'lida korrupsiyaviy harakatlarni amalga oshirish xavfi;

korrupsiyaviy harakatlar – xodim tomonidan bevosita yoki bilvosita shaxsan yoki uchinchi shaxslar orqali pora beruvchi manfaatlari yo'lida harakat yoki harakatsizlik uchun moddiy manfaatdor bo'lishi, shu jumladan pul, qimmatbaho qog'oz, boshqa ko'rinishdagi mulk va mulkiy huquqlar, mulkiy xarakterdagi xizmatlar olish, talab qilish, undirish, taklif qilish yoki berish, pora berish va/yoki olish yoki bunda vositachilik qilishda, rasmiyatçiliklarni soddalashtirish uchun

to‘lovlar undirish (pora olish) va boshqa noqonuniy maqsadlarda o‘z xizmat vazifalaridan noqonuniy foydalanish;

korrupsiyaviy huquqbuzarlik – sodir etilganlik uchun O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligidagi javobgarlik belgilab qo‘yligan korrupsiya alomatlariga ega xatti-harakat;

korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limi – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashish vazifasi yuklangan tarkibiy tuzilma;

korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi – korrupsiyaviy harakatlarning, O‘zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi qonunchiligi hamda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi kurashish masalalariga doir ichki hujjatlari buzilishining oldini olish, Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan o‘z faoliyatini professional va xulq-atvor jihatdan yuksak darajada amalga oshirilishini ta’minlash bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar;

kronizm – (favoritizmning do‘stona aloqalarga asoslangan ko‘rinishi) – do‘stlar yoki ishonchli shaxslarga noqonuniy imtiyozlar taqdim etish maqsadida hokimiyat va/yoki obro‘sidan foydalanish;

mansabdor shaxs – doimiy, vaqtincha yoki maxsus vakolat bo‘yicha tayinlanadigan yoki saylanadigan, hokimiyat vakili vazifalarini bajaradigan yoxud davlat organlarida, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlarida, mulk shaklidan qat’iy nazar, korxonalarda, muassasalarda, tashkilotlarda tashkiliy-boshqaruvi, ma’muriy-xo‘jalik vazifalarini amalga oshiradigan va yuridik ahamiyatga ega harakatlarni sodir etishga vakolat berilgan shaxs, xalqaro tashkilotda yoxud chet davlatning qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi, ma’muriy yoki sud organida mazkur vazifalarni amalga oshiruvchi shaxs.

manfaatlar to‘qnashuvi – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimining shaxsiy (bevosita yoki bilvosita) manfaatdorlik shaxsning mansab yoki xizmat majburiyatlarini lozim darajada bajarishiga ta’sir ko‘rsatayotgan yoxud ta’sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan hamda shaxsiy manfaatdorlik bilan fuqarolarning, tashkilotlarning, jamiyatning yoki davlatning huquqlari va qonuniy manfaatlari o‘rtasida qarama-qarshilik yuzaga kelayotgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan vaziyat;

mahalliychilik – mahalliy manfaatlarnigina ko‘zlab ish tutish. Bunda, shaxsni uning nasliy kelib chiqishi (asilzoda yoki mashhur sulola vakili ekanligi va u jamoatchilik tomonidan e’tirof etilganligi) hamda yaqin qarindoshlarining egallab turgan xizmat mavqeい sababli, uning lavozimga qo‘yladigan malaka talablariga mos kelish-kelmasligini hisobga olmagan holda ishga qabul qilish, rotatsiya qilish va lavozimga tayinlash;

nepotizm – (tanish-bilishchilik, qarindosh-urug‘chilik; favoritizmning qarindoshlik rishtalariga asoslangan ko‘rinishi) - o‘zining yaqin qarindoshlari yoki do‘stlariga noqonuniy imtiyozlar berish maqsadida hokimiyatdan foydalanish va (yoki) ta’sir o‘tkazish, shuningdek, yaqin qarindoshlari va (yoki) do‘stlariga asossiz mukofotlar hisoblash, Tashkilot manfaatlari zarariga, yaqin qarindoshlari va do‘stlarini ishga qabul qilish va lavozimga tayinlashlar;

rasmiyatichiliklarni soddalashtirish uchun to‘lovlar – belgilangan tartib-taomillar yoki harakatlarni sodir etish bilan bog‘liq standart tartiblar amalga oshirilishini ta’minalash yoki tezlashtirish maqsadida tegishli qonunchilik va normativ me’yorlar hamda qoidalarda ko‘zda tutilmagan noqonuniy ravishda taqdim etiladigan pul mablag‘lari, mol-mulk, mulkiy huquqlar, xizmatlar hamda boshqa moddiy va nomoddiy foyda;

urug‘-aymoqchilik – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimining avlod-ajdodlari bir bo‘lgan, bir sulolaga mansublik asosida uchinchi shaxslarga nisbatan sub’ektiv, imtiyozli va noxolis munosabat shaklidagi shaxsiy manfaatdorligi;

favoritizm – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimi boshqa shaxs va/yoki shaxslar guruhi manfaatlariga qaraganda bitta shaxs va/yoki shaxslar guruhi manfaatlariga ustuvor ahamiyat qaratishi, vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida kadrlarni tanlash va joylashtirish, lavozimini ko‘tarish, mukofot puli berish va davlat mukofotlariga tavsiya etish, ta’til berish yoki sihatgohlar va xorijiy safarlarga yuborish, murojaatlar, shuningdek ish va navbatchilik jadvallarini ko‘rib chiqishda ketma-ketlikni yo‘lga qo‘yish bilan bog‘liq vaziyatlarda tartiblarga rioya qilmaslik.

xayriya (xayriya yordami) – yuridik va jismoniy shaxslar (xayriya qiluvchilar)ning tashkilot uchun bepul yoki imtiyozlar asosida moddiy va/yoki nomoddiy boyliklar, xususan, pul mablag‘lari shaklidagi boyliklarni topshirish, ular uchun ma’lum ishlarni bajarish, xizmatlar ko‘rsatish va xayriya maqsadlaridagi boshqa qo‘llab-quvvatlashlarni taqdim etishda namoyon bo‘ladigan ixtiyoriy beg‘araz yordami;

xalqaro tashkilot – davlatlar, hukumatlar yoki boshqa xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkiliy shakli va vakolatlaridan qat’iy nazar tashkil etilgan har qanday xalqaro tashkilot, jumladan, masalan iqtisodiy integratsiya bo‘yicha mintaqaviy tashkilotlar.

xodim – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari bilan mehnat munosabatlariga kirishgan jismoniy shaxs;

homiylik (homiylik yordami) – yuridik va jismoniy shaxslar (homiyilar) tomonidan vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari (homiylik qilinayotgan muassasalar)ga ular uchun ishlar bajarib berish, xizmatlar ko‘rsatish va

xayriya maqsadlarida boshqa turdag'i yordamlarni ko'rsatish, mol-mulk, jumladan pul mablag'lari taqdim etish bilan ifodalanadigan yordami hisoblanib, ularning natijasida vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari muassasalarida homiy oldida o'zaro majburiyatlar yuzaga keladi;

shafelik – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimining lavozimi yuqoriroq bo'lgan boshqa xodim tomonidan qulay mehnat sharoitlarini yaratib berish shaklidagi himoyasi, uni yoqlab yonini olishi;

yaqin qarindoshlar – bir-biriga qarindoshlik yoki yaqin aloqasi bor shaxslar, ya'ni ota-onalari, tug'ishgan hamda tutingan aka-ukalar va opa-singillar, er-xotin, farzandlar (jumladan asrab olingan farzandlar), buvalar, buvilar, nabiralar, shuningdek er (xotin)ning ota-onasi, tug'ishgan va tutingan aka-ukalari va opa-singillari.

2 bob. Korrupsiyaga qarshi kurashishning muhim tamoyillari

8. Korrupsiyaga qarshi kurash tizimi quyidagi tamoyillar asosida tashkil etiladi va faoliyat yuritadi:

qonuniylik – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlaridagi korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha chora-tadbirlar O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi talablariga muvofiq davlat organlarida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha ilg'or dunyo tajribasi, shuningdek vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari ichki hujjalari qat'iy rioya qilgan holda amalga oshiriladi;

korrupsiyaga nisbatan murosasizlik (toqatsizlik) – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlario 'z faoliyatining barcha sohalarida korrupsiyaning har qanday shakllari va ko'rinishlariga murosasiz (toqatsiz) munosabatda bo'ladi. vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlariga korrupsiyaviy xavf-xatar kelib chiqishi mumkin bo'lgan faoliyatda bevosita yoki bilvosita ishtirok etish qat'ian ta'qilanganadi;

ochiqlik va shaffoflik – vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari va kontragentlari, keng jamoatchilikni vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida qabul qilingan va amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar to'g'risida xabardor qilish (maxfiylik va xizmat siri to'g'risidagi qonun hujjalari talablarini hisobga olgan holda);

korrupsiyaga qarshi amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning preventiv xususiyatga ega bo'lishi, tizimliligi va yaxlitligi – korrupsiyaning oldini olish, korrupsiyaviy harakatlarning sodir etilishiga xizmat qiluvchi sabab va shart-sharoitlar hamda korrupsiyaviy xatarlarni bartaraf etishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirishning ustuvorligi. Korrupsiyaga qarshi joriy etilayotgan chora-tadbirlar va tartib-taomillar aniqlangan xavf-xatarlar darajasiga mos kelishi va vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining barcha funksiyalari

va yo‘nalishlarini qamrab olgan korrupsiyaga qarshi kurashish tizimiga birlashtirilishi;

korrupsiya bilan bog‘liq huquqbazarliklar uchun javobgarlikning muqarrarligi – korrupsiya bilan bog‘liq huquqbazarliklarni sodir etgan vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari o‘zining mavqe va egallab turgan lavozimidan qat’iy nazar O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi hamda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining ichki hujjatlariga muvofiq javobgarlikka tortiladi;

ilmiy-texnik taraqqiyot yutuqlari va axborot texnologiyalaridan foydalanish – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari korrupsiyaga qarshi kurash tizimini shakllantirishda ilm-fan taraqqiyotining so‘nggi yutuqlaridan, shu jumladan, integratsiyalashtirilgan axborot-kommunikatsiya tizimlaridan keng foydalanishga intiladi;

to‘g‘ridan-to‘g‘ri rahbariyatga murojaat qilish – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining har bir xodimi korrupsiyaviy harakat sodir etilganligiga doir ishonchli va asosli ma’lumotlar mavjud bo‘lganda O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi hamda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining ichki hujjatlarida ko‘zda tutilgan chora-tadbirlarni qabul qilish uchun hududiy boshqarma yoki uning tasarrufidagi muassasa rahbari hamda tashkilot rahbariga hech qanday to‘siqsiz murojaat qilishi mumkin;

fuqarolik jamiyati vakillari bilan o‘zaro hamkorligi – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari o‘ziga yuklatilgan funksiyalarni bajarishda ularning faoliyati ustidan mustaqil va xolis nazoratni amalga oshirish maqsadida fuqarolik jamiyati vakillarini jalb qiladi;

monitoring, tahlil va baholash – vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari davriy asosda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi faoliyati monitoringi va tahlilini amalga oshiradi, shuningdek uning samaradorlik va natijadorlik ko‘rsatkichlarini baholaydi.

korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini doimiy ravishda takomillashtirish – korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish tizimini monitoring va nazorat qilish hamda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish maqsadida vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari ya tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashish samaradorligini to‘xtovsiz ravishda oshirish choralarini ko‘riladi.

3 bob. Korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy yo‘nalishlari

1-§. Manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish

9. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari o‘z lavozim majburiyatlarini halol va vijdonan bajarishi, o‘z mansab va xizmat

mauveidan va vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari tasarrufidagi mol-mulklardan shaxsiy manfaatdorlik yo'lida foydalanmasligi va manfaatlar to'qnashuviga olib kelishi mumkin bo'lgan vaziyatlardan saqlanishi lozim.

10. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari ishga qabul qilinayotganda, lavozimi ko'tarilayotganda va rotatsiya qilinayotganda har yili va tegishli vaziyatlar/shart-sharoitlar yuzaga kelishiga qarab manfaatlar to'qnashuviga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lgan shaxsiy manfaatdorligiga doir axborotni ochiqlashi lozim.

11. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan manfaatlar to'qnashuvi va uni tartibga solishga doir axborotni ochiqlash jarayoni vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarish tartibi to'g'risida ichki idoraviy hujjatda belgilab qo'yiladi.

12. Manfaatlar to'qnashuvini aniqlash uchun samarali nazorat tartib-taomillari vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining uchinchi shaxslar bilan o'zaro aloqasi ro'y beradigan barcha funksiyalarga joriy etilishi lozim (masalan, tanlov savdolarini tashkil qilish, reytinglarni hisoblash va h.k.).

2-§. Ish yuzasidan sovg'alar va mehmondo'stlik belgilarini qabul qilish

13. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlariga o'z xizmat majburiyatlarini bajarishi doirasida jismoniy va yuridik shaxslardan sovg'alar mehmondo'stlik belgilari, jumladan qarz, kafolatlar, kafillik, mukofot, moddiy yordam, naqd pulsiz va naqd pul mablag'lari yoki ularning ekvivalentlari, qimmatbaho qog'ozlar, kriptovalyuta, boshqa moddiy qadriyatlar yoki xizmatlar ko'rinishidagi rag'bat vositalarini olish taqiqlanadi.

Bunda, konferensiyalar, seminarlar va turli shu kabi uchrashuvlarda taqdim etiladigan umumiy qiymati bazaviy hisoblash miqdorining 4 baravaridan oshmaydigan buyumlar bundan istisno hisoblanadi.

14. Taqdim etilgan tez yaroqsiz holga keluvchi mahsulotlar (tabiiy guldasta, donalik shirinliklar), shuningdek kanselyariya to'plamlari (taqvim, buklet, plastmassali ruchka, kundalik va bloknot) sovg'a sifatida rasmiylashtirilmaydi hamda ushbu sovg'alar vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimi tomonidan o'z xohishiga ko'ra tasarruf etiladi.

15. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimi xalqaro va boshqa rasmiy tadbirlar munosabati bilan unga taqdim etilgan sovg'ani ushbu tadbirlardan qaytib kelgan kundan boshlab uch ish kuni ichida Ofis menedjeri bo'limi (xo'jalik bo'linmasi)ga sovg'aning qiymatini tasdiqlovchi tegishli hujjatlar

(sovg‘aning qiymatini tasdiqlovchi savdo cheki yoki savdo kvitansiyasi yoxud boshqa hujjatlar) mavjud bo‘lsa, ushbu hujjatlar bilan birga taqdim etadi, bundan Siyosatning 14-bandida nazarda tutilgan sovg‘alar mustasno.

16. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimi tomonidan sovg‘ani Ofis menedjeri bo‘limiga topshirilishi to‘g‘risidagi topshirish va qabul qilish dalolatnomasi (bundan buyon matnda dalolatnomma deb yuritiladi) rasmiylashtirilgunga qadar sovg‘aning butligi va saqlanishi uchun javobgarlik vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimi zimmasida bo‘ladi.

17. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimi tomonidan bo‘linmaga topshirilgan har qanday sovg‘a bo‘yicha dalolatnomma Ofis menedjeri bo‘limi tomonidan ikki nusxada tuziladi. Bunda, Ofis menedjeri bo‘limi tomonidan ushbu dalolatnomaning birinchi nusxasi sovg‘alar Reestrda sovg‘ani ro‘yxatga olgan holda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimiga qaytariladi, ikkinchi nusxasi Ofis menedjeri bo‘limida saqlanadi.

18. Sovg‘aning qiymati bazaviy hisoblash miqdorining 4 (to‘rt) baravariga teng yoki undan ko‘p bo‘lmagan miqdorda ekanligi aniqlangan taqdirda, sovg‘a vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimida qoldiriladi va u tomonidan o‘z ixtiyoriga ko‘ra tasarruf etiladi.

Bunda, Ofis menedjeri bo‘limi tomonidan sovg‘aning vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimiga topshirilganligi bo‘yicha dalolatnomma rasmiylashtiriladi.

Sovg‘aning qiymati bazaviy hisoblash miqdorining 4 (to‘rt) baravaridan ortiqligi aniqlangan taqdirda, sovg‘a Moliya-iqtisod bo‘linmasi tomonidan davlat organining balansiga kirim qilinadi.

19. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida ichki korrupsiyaning oldini olish maqsadida xodimlar o‘rtasida xizmat majburiyatlarini qabul qilish bilan bog‘liq bo‘lmagan va xodim shaxsi bilan bog‘liq deb e’tirof etilgan sovg‘alarni berishda quyidagilarga rioya qilinadi:

sovg‘a oluvchi uchun manfaatlar to‘qnashushi vaziyatini keltirib chiqarmasligi va sovg‘a beruvchi oldida biror-bir majburiyatlarini yuzaga keltirmasligi lozim;

sovg‘a ochiq-oydin beriladi, sovg‘a berilayotgani yashirilmaydi;

sovg‘ani faqat umum e’tirof etilgan bayramlar (tavallud ayyomi, farzand tug‘ilishi, Vatan himoyachilari kuni, Xalqaro xotin-qizlar kuni, Yangi yil va h.k) munosabati bilan berishga ruxsat etiladi;

sovg‘alar vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining kamida uchta xodimi ishtirokida berilishi lozim;

sovg‘ani berish chog‘ida sovg‘a berish uchun sabab bo‘lgan voqeа-hodisa aniq bayon etiladi;

sovg‘aning umumiyligi (barcha soliq va yig‘imlar bilan birga) bazaviy

hisoblash miqdorining 5 (besh) barobaridan oshmasligi lozim;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining bir xodimi ikkinchi xodimga sovg‘a olish uchun sarflaydigan summa miqdori har holatda bazaviy hisoblash miqdorining 1 (bir) barobaridan oshmasligi lozim.

20. Shubha (gumon)lardan holi bo‘lish uchun har qanday bayramlar (jumladan, lekin cheklanmagan holda tug‘ilgan kun, farzand tug‘ilishi, Vatan himoyachilari kuni, Xalqaro xotin-qizlar kuni, Yangi yil va h.k) munosabati bilan mazkur Siyosatning 13 va 14-bandlarida keltirib o‘tilmagan boshqa davlat organlari va tashkilotlari xodimlari, hamkorlar va kontragentlar, boshqa jismoniy va yuridik shaxslardan olinadigan mazkur Siyosatning 13-bandida sanab o‘tilgan sovg‘alar va moddiy boyliklar olish taqiqlanadi.

21. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari nomidan xalqaro konferensiyalar, simpoziumlar va boshqa ish yuzasidan (xizmat) uchrashuvlarida sovg‘alar berish rahbar buyrug‘iga muvofiq amalga oshiriladi.

22. Sovg‘a berish, uni qabul qilishning qonuniyligida shubha tug‘ilgan taqdirda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimi vazirlikda Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limiga maslahat so‘rab murojaat qilishi lozim.

3-§. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining ish faoliyati yuzasidan o‘tkaziladigan tadbirdarda ishtirok etishi

23. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining xalqaro va boshqa tashkilotlar taklifiga ko‘ra ish faoliyati yuzasidan o‘tkaziladigan tadbirdari (ko‘rgazmalar, seminarlar, konferensiyalar va h.k.)da ishtirok etishiga quyidagi shartlarga rioya qilgan taqdirda ruxsat etiladi:

tadbir O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi, mazkur Siyosat tamoyillari va talablari hamda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining boshqa ichki hujjalariiga mos kelsa;

tadbir vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari yoki taklif etgan tomonning qonuniy manfaatlariga xizmat qilsa;

tadbir vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan u yoki bu qarorlar qabul qilinishiga ta’sir qilmasligi, biror-bir noqonuniy afzalliklarni qo‘lga kiritishni (masalan, buyurtmachilarga tadbirni o‘tkazayotgan loyiha-tadqiqot tashkilotiga murojaat qilishni tavsiya qilish) ko‘zlagan yashirin noqonuniy mukofotlash maqsadi bo‘lmashligi lozim;

Tadbir bunday tadbirda ishtirok etishga doir ma’lumotlar oshkor qilingan taqdirda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari va taklifi qabul qiluvchi yoki taklif etayotgan tomon mavqe uchun xatar tug‘dirmasligi lozim;

Tadbir umum e’tirof etilgan ilmiy va ishbilarmonlik amaliyotiga mos kelishi

hamda ko‘ngilochar mazmundagi xususiyat kasb etmasligi lozim;

Tadbir mohiyati va qiymatiga ko‘ra o‘rinli bo‘lishi, haddan ziyod hashamatli, qimmat, g‘ayri odatiy bo‘lmasligi va tez-tez takrorlanib turmasligi lozim.

24. Agar ishbilarmonlik tadbirlari (seminar, simpozium, davra suhbatlari va h.k.) tashkilotchisi vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari o‘zi bo‘lsa, u holda bunday ishbilarmonlik tadbiri ushbu siyosatda qayd etilgan talablarga mos kelishi lozim.

4-§. Kadrlar bilan bog‘liq jarayonni tartibga solish (xodimlarni tanlash, lavozimini o‘zgartirish, moddiy rag‘batlantirish)

25. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarini tanlash, attestatsiyadan o‘tkazish va ularning faoliyatini baholash, jumladan mukofot, ustamalar va rag‘batlantirishning boshqa turlarini amalga oshirish jarayoni barcha xodimlar uchun shaffof, teng huquqli va xolis hisoblanib, mazkur Siyosatning asosiy tamoyillari va talablariga mos kelishi lozim.

26. Nomzodlarni vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlariga tanlash va tayinlash jarayoni Nomzodlarni tashkilotga qabul qilish uchun tekshirish bo‘yicha qo‘llanma va vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining boshqa ichki hujjatlariga, manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish tartibiga muvofiq kompleks ravishda tekshirish bilan birga amalga oshiriladi.

27. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida xodimlarga oid masalalarda qaror qabul qiluvchi xodimlarning lavozimini oshirganda, lavozimga tayinlanganda, kadrlar zaxirasiga qo‘shganda va hokazolarda nomzod (xodim)larga har qanday asossiz imtiyozlar taqdim etishi taqiqланади.

28. Bo‘sh lavozimlarga saralab olish egallanayotgan lavozimga qo‘yiladigan talablarga muvofiq tanlov asosida yoki boshqa usul yordamida amalga oshirilishi lozim. Bunda nomzodning malakasi, kasbiy va ilmiy yutuqlariga asosiy e’tibor qaratiladi.

29. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida xodimlar faoliyati samaradorligining muhim ko‘rsatkichlarini baholash tartibi va mezonlari ishlab chiqilishi va xodimlar uning asosida rag‘batlantirilishi lozim. Mazkur ko‘rsatkichlar xolis, shaffof va vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tanishib chiqishi uchun ochiq bo‘lishi lozim.

5-§. Tekshiruvlar o‘tkazish va hududiy bo‘linma tizim tashkilotlari faoliyatini o‘rganish

30. Turli tekshiruvlar, o‘rganishlar, monitoring o‘tkazishda (keyingi o‘rinlarda – tekshiruv ob‘yektlari) vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari:

manfaatlar to‘qnashuvi yuzaga kelishiga yo‘l qo‘ymasligi;

tekshiruv, o‘rganish, monitoring ob’yekti tekshiruvi, o‘rganishi, monitoringini yakka o‘zi amalga oshirmasligi;

tekshiruv, o‘rganish, monitoring ob’yektiga tashrif buyuruvchilar yoki ularning vakillari tashkilot, uning hududiy va tarkibiy bo‘linmalariga shaxsan tashrif buyurganda ular bilan yolg‘iz qolmasligi;

yo‘l qo‘yilishi mumkin bo‘lgan qoidabuzarliklarni soxtalashtirish maqsadida tekshiruv, o‘rganish o‘tkazish, O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik normalarini noto‘g‘ri talqin qilmasligi, tekshirilayotgan obyekt xodimlarini aniqlangan faktlarni huquqni muhofaza qilish yoki boshqa davlat organlariga topshirish bilan qo‘rqtmasligi;

tekshiruv, o‘rganish, monitoring ob’yekti xodimlariga tahdid qilmasligi;

hujjatlarni so‘rab olish va tekshiruv, o‘rganish, monitoring predmetiga kirmaydigan masalalar bilan qiziqmasligi lozim;

tekshiruv, o‘rganish, monitoring davomida aniqlangan har bir qoidabuzarlikning qonuniy va professional baholanishini ta‘minlashi;

qoidabuzarliklarning video yoki foto qaydini amalga oshirishi (o‘rnini kelganda), vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari tomonidan foydalilaniladigan axborot tizimlariga qoidabuzarliklarga oid ma’lumotlarni kiritishi;

agar tekshiruv, o‘rganish, monitoring ob’yekti vakillari vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimiga aniqlangan qoidabuzarliklarni yashirish maqsadida pora yoki har qanday moddiy boyliklar yoki xizmatlar taqdim etayotgan bo‘lsa, bu haqida tekshiruv bo‘yicha ishchi guruh rahbariga va vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlaridagi korrupsiyaga qarshi kurashish ichki nazorat tuzilmasiga zudlik bilan xabar berishi;

tekshiruv, o‘rganish, monitoring ob’yekti vakillariga vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining xulq-atvor tamoyillariga muvofiq xolis munosabatda bo‘lishi shart.

31. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari tomonidan o‘tkazilgan tekshiruvlar, o‘rganishlar va monitoring natijalari yuzasidan kelib tushgan e’tirozlarni ko‘rib chiqish uchun komissiya tashkil etiladi.

6-§. Vakolatli davlat organlari, kontragentlar va uchinchi shaxslar bilan shaffof va samarali o‘zaro hamkorlikni ta‘minlash

32. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarimazkur Siyosat tamoyillari va talablari hamda O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik normalariga zid har qanday to‘lovlarni yoki harakatlarni amalga oshirish uchun yetkazib beruvchilar, pudratchilar va boshqa uchinchi shaxslarni jalb qilmaydi.

33. Kontragentlar bilan munosabatlarda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari

va tizim tashkilotlari qonuniylik va shaffoflik tamoyillariga amal qiladi.

34. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida ob’yektiv mezonlardan foydalanishga asoslangan yetkazib beruvchilar, pudratchilar va boshqa kontragentlarni tanlashning halol, ochiq va shaffof jarayoni, shuningdek sotib olinayotgan tovar va xizmatlar qiymatini belgilashning shaffof tartibi joriy etilib, ular O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligi va vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining ichki hujjatlari bilan tartibga solinadi.

35. Kontragentlar bilan o‘zaro hamkorlikda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari:

Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida kontragentlarni tekshirish bo‘yicha yo‘riqnomalar va O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi talablariga muvofiq potensial kontragentning ishonchliligi, jumladan u o‘tmishda korrupsiyaviy faoliyatga jalb qilingan yoki qilinmaganligi, vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari bilan manfaatlar to‘qnashuvi mavjud yoki mavjud emasligini tekshiradi;

potensial kontragent, jumladan xarid tartib-taomillari g‘olibini u bilan shartnomaga matniga maxsus korrupsiyaga qarshi shartlarni qo‘sishish orqali o‘zining korrupsiyaga qarshi tamoyil va talablari haqida xabardor qiladi.

36. Vakolatli davlat organlari bilan o‘zaro hamkorlik qilishda (masalan, litsenziya berish, ixtisoslashtirilgan kengashlarda ishtiroy etish, turli hujjatlar, obyektlarni kelishishda va h.k) vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari hujjatlarni ko‘rib chiqishning shaffofligi va xolisligini ta’minlaydi hamda zarur hollarda mazkur davlat organlari tomonidan salbiy va boshqa xulosalarga kelish sabablari xususida qo‘sishimcha ma’lumotlarni talab qiladi.

7-§. Xayriya va homiylik faoliyatining shaffof va samarali jarayonini ta’minalash

37. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari qonunchilik bilan belgilangan holatlarda xayriya va homiylik yordamini amalga oshirishi yoki qabul qilishi mumkin. Bunday yordamni olishda yoki berishda manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymaslik, mablag‘larni O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi yoki shartnomada ko‘rsatilgan maqsadlarga samarali va maqsadli yo‘naltirilishini ta’minalash, shuningdek xayriya va homiylik faoliyatiga doir axborotni vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining Internet tarmog‘idagi rasmiy veb-saytida ochiqlash bo‘yicha barcha chora-tadbirlar amalga oshiriladi.

38. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari tomonidan amalga oshirilayotgan yoki qabul qilinayotgan xayriya va homiylik yordami yashirin mukofot tarzida bo‘lmasligi hamda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim

tashkilotlarining alohida xodimlari tomonidan xayriya qiluvchi yoki homiy, uning yaqin qarindoshlari, ularga aloqador shaxslar, shuningdek xayriya qiluvchi yoki homiyda ularga nisbatan shaxsiy manfaatdorligi bo‘lgan shaxslar foydasiga qaror qabul qilinishiga ta’sir ko‘rsatmasligi lozim.

39. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari tomonidan xayriya yoki homiylik yordamini olishda yoki berishda quyidagi talablar bajarilishi lozim:

xayriya qiluvchi, homiy yoki xayriya oluvchi bilan albatta shartnomada tuzish va unda xayriya yoki homiylik yordamini olish va undan foydalanish maqsadlari, yordam shakllari, yordamning pul ifodasidagi summasi, kelib tushgan yordamdan maqsadli foydalanish to‘g‘risida hisob berish usuli belgilab qo‘yilishi lozim;

bunday shartnomaga korrupsiyaga qarshi shartlarni kiritish;

Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining Internet tarmog‘idagi rasmiy veb-saytida xayriya yoki homiylik yordamiga doir axborotni joylashtirish.

8-§ Ichki hujjatlarning korrupsiyaga qarshi ekspertizasi

40. Ichki hujjatlarning huquqiy ekspertizasini o‘tkazishda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining yuridik xizmati korrupsiyaviy harakatlarni amalga oshirish uchun imkoniyat yaratuvchi korrupsiyaviy omillar mavjudligi va ularni hujjatlardan chiqarib tashlash maqsadida ekspertiza o‘tkazadi.

9-§ Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari faoliyati sohasiga yangi texnologiyalarini joriy etish

41. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish maqsadida vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari o‘z funksiyalari va lavozim majburiyatlarini axborot texnologiyalaridan foydalangan holda amalga oshiradi (agar imkon mavjud bo‘lsa).

42. Davlat xaridlari doirasida tanlov savdolarini o‘tkazishda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari axborot texnologiyalaridan foydalanadi va tanlov savdolari ishtirokchilari bilan o‘zaro aloqani elektron shaklda onlayn rejimida boshqa elektron tizimlar bilan integratsiya qilish imkoniyatini qo‘llagan holda amalga oshiradi.

10-§ Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlaridagi faoliyatni video qayd qilish va uning translatsiyasi

43. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari binolarida xodimlar faoliyatini nazorat qilish maqsadida audio va videoyozuv kameralari o‘rnatalib, ulardagи yozuvlar vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim

tashkilotlarining mas’ul xodimlari tomonidan ko‘rib boriladi.

44. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining Internet tarmog‘idagi rasmiy saytlarida korrupsiya xavf-xatari yuqori bo‘lgan ayrim jarayonlarning onlayn translatsiyasi joylashtiriladi (xususan, xodimlar bilan suhbat o‘tkazish, ularni testdan o‘tkazish, komissiyalar yig‘ilishlari va h.k.).

4 bob. Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi elementlari

1-§ Korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha muhim ichki hujjatlar mavjudligi

45. Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi asosini:

mazkur Siyosat;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida Korrupsiyaga qarshi kurashish menejment tizimi bo‘yicha Qo‘llanma;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining odob-axloq qoidalari;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish tartibi to‘g‘risidagi Nizomda hamda boshqa ichki idoraviy hujjatlarda aks ettirilgan tamoyillar va talablar tashkil etadi.

46. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari rahbarlari xodimlarga oliv rahbarlik namunasini ko‘rsatishi lozim.

47. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari raisi va uning o‘rinbosarlari, shuningdek tashkilot tarkibiy bo‘linmalari rahbarlari o‘ziga bo‘ysunuvchilar, fuqarolar va yuridik shaxslarga nisbatan munosabatlarda halol, odil va mustaqil xulq-atvor namunasi bo‘lishi va shu orqali ularda korrupsiyaviy harakatlarga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirishga xizmat qiladi.

48. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari rahbarlari va ularning o‘rinbosarlari, shuningdek tashkilot tarkibiy bo‘linmalari rahbarlari vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari faoliyatining xavf-xatar funksiyalari (yo‘nalishlari)ga korrupsiyaga qarshi samarali chora-tadbirlar va tartib-taomillarni joriy etish orqali korrupsiyaga qarshi kurashishning samarali tizimini barpo etish va amalga oshirishga nisbatan liderlikni namoyish qiladi.

2-§. Korrupsiyaviy xavf-xatarni aniqlash va baholash

49. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari o‘z faoliyatiga xos korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholashni tashkiliy tuzilmalar funksiyalarining xususiyati, jamiyat va boshqa shaxslar bilan o‘zaro munosabatlar, shuningdek, vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash uslubiyotiga muvofiq tashqi va ichki

omillarni hisobga olgan holda barcha xodimlar bilan maslahatlashgan holda amalga oshiradi.

50. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash bir yilda bir martadan kam bo‘lmaq vaqtida o‘tkaziladi. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash natijalari tashkilotning rahbari tomonidan ko‘rib chiqiladi. Aniqlangan xavf-xatarlarni minimallashtiruvchi korrupsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlar va tartib-taomillar vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi dastur yoki yo‘l xaritalarida aks ettiriladi.

3-§. Korrupsiyaga qarshi kurashish uchun mas’ul

51. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashishning samarali tizimini shakllantirish uchun alohida Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limi tashkil etiladi.

52. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limi o‘z faoliyatini Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limi to‘g‘risidagi Nizom asosida amalga oshiradi va bevosita Vazirga bo‘ysunadi.

53. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari rahbari Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limini korrupsiyaga qarshi vazifalarni amalga oshirish uchun yetarli darajadagi mustaqillik va zarur resurslar bilan ta’minlaydi.

54. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo‘limi vazirlikda manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish to‘g‘risidagi Nizom, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi normalarida ko‘zda tutilgan tartib va hajmda xodimlarning yaqin qarindoshlari va ularga aloqador shaxslarga doir ma’lumotlarning tizimli va o‘z vaqtida yig‘ilishi, tahlil qilinishi va aktuallashtirilishi uchun javob beradi.

55. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining barcha muassasalarida alohida Odob-axloq komissiyalari faoliyat yuritadi.

56. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlaridagi Odob-axloq komissiyalari vazirlikdagi xodimlarning etik xulq-atvor qoidalari bilan belgilangan xulq-atvor meyorlariga rioya qilish masalalarini ko‘rib chiqadi, shuningdek vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish to‘g‘risidagi Nizomda belgilangan tartibda manfaatlar to‘qnashuvi bilan bog‘liq vaziyatlarni tartibga solish jarayonida ishtirop etadi.

4-§ Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi siyosati to‘g‘risida xodimlar va uchinchi shaxslarning

xabardorligini ta'minlash

57. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari korrupsiyaviy xavf-xatarlarni qisqartirish va jamiyat xabardorligini oshirish maqsadida mazkur Siyosat va o'zлari tomonidan amalga oshirilayotgan korrupsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlarga oid asosiy axborotlarni rasmiy veb-saytlarida joylashtiradi.

58. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari barcha kuch va imkoniyatlarini xodimlari va boshqa manfaatdor shaxslarga quyidagilar orqali O'zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi qonunchiligi normalari, shuningdek joriy etilgan korrupsiyaga qarshi tamoyillar, chora-tadbirlar va talablar to'g'risida xabar berish va ularni tushuntirishga sarflaydi:

vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari rahbariyati tomonidan elektron manzil va boshqa aloqa vositasi orqali xodimlar tomonidan korrupsiyaga qarshi qabul qilingan normalar va talablarga riosa qilinishi muhim ekanligiga doir doimiy xabarlar yuborish;

vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarini korrupsiyaga qarshi kurashish masalalari bo'yicha o'qitishga doir rejaga muvofiq korrupsiyaga qarshi kurashish asoslari bo'yicha muntazam va tizimli ravishda bir yilda kamida bir marta o'qitilishi hamda testdan o'tkazilishini ta'minlash;

yangi xodimlarni ishga qabul qilayotganda ushbu Siyosat va vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi kurashishga doir boshqa ichki hujjatlari bilan albatta tanishitirgan holda, ular uchun korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha majburiy kurslarni tashkil etish;

vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlaridagi korrupsiya xavf-xatari yuqori bo'lgan lavozimlar uchun korrupsiyaga qarshi o'qitishning qo'shimcha dasturlari belgilanadi. O'tkazilgan o'quv kurslari/treninglarga oid ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi qonunchiligidagi belgilangan tartibda vazirlikning Korrupsiyaga qarshi kurashish va komplaens nazorat bo'limida saqlanadi;

mavzuga doir audio va videoroliklar hamda vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari va fuqarolarning korrupsiyaga qarshi kurashish va ularda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar to'g'risidagi xabardorligini oshirishga qaratilgan boshqa axborot materiallaridan foydalangan holda korrupsiyaga qarshi kompaniyalar tashkil qilish;

mazkur Siyosat qoidalarini qo'llash yoki korrupsiyaga qarshi chora-tadbirlar va tartib-taomillarni amalga oshirish bilan bog'liq savollar tug'ilganda, Korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmasi tomonidan vazirlik xodimlariga maslahatlar berish;

tasdiqlangan reja asosida Korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmasi

tomonidan vazirlikda korrupsiyaga qarshi xulq-atvorni faol tarzda targ‘ib qilish;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari mehnat shartnomalariga korrupsiyaga qarshi qoidalarni kiritish. Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari mazkur Siyosat kuchga kirgan vaqtadan boshlab vazirlikning yangi xodimlari bilan tuziladigan, shuningdek shartlarni qayta ko‘rib chiqish doirasida xodimlarning amaldagi mehnat shartnomalariga korrupsiyaga qarshi qoidalarni kiritadi;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari kontragentlari, hamkorlari, xayriya qiluvchilari, homiylari bilan tuziladigan shartnomalarga korrupsiyaga qarshi shartlarni kiritish. Korrupsiyaga qarshi shartlar mazkur Siyosat kuchga kirgan vaqtadan boshlab Tashkilotning yangi kontragentlari, hamkorlari, xayriya qiluvchilari, homiylari bilan tuziladigan shartnomalarga kiritiladi. Korrupsiyaga qarshi shartlar vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining barcha shartnomalariga kiritiladi (elektron do‘kon, elektron auksion orqali xarid natijalari bo‘yicha va davlat tabiiy monopoliyalari (pochta, elektr energiyasi, gaz ta’mnoti, suv ta’mnoti, temir yo‘llari, havo yo‘llari va h.k.) bilan tuziladigan shartnomalar bundan mustasno). Korrupsiyaga qarshi shartlar mazkur Siyosat qabul qilinishidan oldin tuzilgan shartnomalarga shartlarni qayta ko‘rib chiqish doirasida yoki tashabbusga ko‘ra kiritiladi.

5-§ Monitoring, nazorat va hisobdorlik

59. Korrupsiyaga qarshi kurashish uchun mas’ul vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida amalga oshirilayotgan korrupsiyaga qarshi tartib-taomillarning doimiy monitoringi, nazorati va ularning samaradorligi, yetarliligi va mutanosibligini baholanishini amalga oshiradi. O‘tkazilgan monitoring natijalariga ko‘ra vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini shakllantirishga doir tegishli chora-tadbirlar qabul qilinadi.

60. Monitoring va nazorat vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarida Korrupsiyaga qarshi tartib-taomillarning samaradorligini monitoring va nazorat qilish uslubiyotiga hamda vazirlikning boshqa ichki hujjaligiga muvofiq amalga oshiriladi.

61. Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi monitoringi quyidagi asosiy yo‘nalishlar bo‘yicha amalga oshirilishi lozim:

Vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari faoliyati funksiyalari va o‘ziga xos jihatlari, uning tashkiliy-funksional tuzilmasi hamda boshqa tashqi va ichki omillaridagi o‘zgarishlarning korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi va uni to‘g‘irlash zarurati, jumladan uning O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiqligini ta’minalashga ta’siri tahlili;

O'zbekiston Respublikasining faoliyatida qo'llaniladigan korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi qonunchiligi va hokimiyat organlari tavsiyalarining monitoringi;

xalqaro va xorijiy tashkilotlarning korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha samarali tizimini yaratish va qo'llab-quvvatlash masalalariga doir tavsiyalari monitoringi;

ommaviy axborot vositalarining vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari yoki xodimlari korrupsiyaviy harakatlarga jalb qilinganligi to'g'risidagi ma'lumotlar, shuningdek kontragentlari yoki hamkorlari to'g'risida xuddi shunday ma'lumotlar mavjudligi yuzasidan monitoring;

samarasiz nazoratlar va tartib-taomillarni aniqlash uchun ularni takomillashtirish hamda korrupsiyaga qarshi tizim ishonchliligi va samaradorligini ta'minlash maqsadida tanlov asosida vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining ichki jarayonlari va funksiyalarini monitoring qilish;

Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi dasturi yoki yo'l xaritasi bandlari bajarilishining to'liqligi va samaradorligini monitoring qilish;

Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan qabul qilingan korrupsiyaga qarshi talablar va joriy etilgan tartib-taomillarga rioya qilinishini tekshirish;

Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining korrupsiyaga qarshi asosiy tamoyillar va talablar to'g'risida xabardorligini tekshirish;

62. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi samaradorligi (korrupsiyaviy xavf-xatarlar mavjud emasligi) korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining ichki auditini o'tkazish, jumladan vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida belgilangan talablar va tartib-taomillarga rioya etilishini nazorat qilish orqali tekshiriladi.

63. Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini monitoring va nazorat qilish tadbirdari yakunlari va natijalari korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining holati haqidagi hisobotlarida aks ettiriladi. Hisobotlarni shakllantirish va taqdim etish tartibi vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining holati haqidagi hisobotlarini shakllantirish va taqdim etish bo'yicha ichki idoraviy hujjatda mustahkamlab qo'yiladi.

6-§. Javobgarlik

64. Mazkur Siyosatga mos kelish va vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi talablari va tartib-taomillariga rioya

qilish har bir xodimning o‘z lavozim majburiyatlarini bajarish doirasidagi majburiyati hisoblanadi. Xodimlar mazkur Siyosat va vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining boshqa ichki hujjatlarida belgilab qo‘yilgan korrupsiyaga qarshi kurashish masalalariga oid talablar va tartib-taomillarni buzganligi uchun shaxsan javobgar bo‘ladi.

65. Korrupsiyaga nisbatan murosasizlik (toqatsizlik) tamoyiliga amal qilgan holda vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining barcha xodimlariga bevosita yoki bilvosita, shaxsan yoki vositachilar orqali har qanday korrupsiyaviy harakatlarda ishtirok etish qat’iyan man etiladi, ya’ni:

o‘z mansab va xizmat mavqeidan noqonuniy foydalanish, shuningdek xizmat mavqeい va vakolatlarini suiste’mol qilish maqsadida har qanday shaxslardan noqonuniy foyda talab qilish, so‘rab olish yoki so‘rash, olishga rozilik berish yoki olish, shuningdek xodim tomonidan o‘z lavozim mavqeidan vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining qonuniy manfaatlari zid ravishda, jumladan o‘zi va uchinchi shaxslar uchun noqonuniy foyda olish maqsadida noqonuniy foydalanish;

davlatning mansabdar shaxsi yoki boshqa har qanday shaxsga uning harakatlariga ta’sir o‘tkazish (harakatsizligini ta’minlash) va/yoki shaxs, jumladan vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari manfaatlari yo‘lida noqonuniy afzalliklarni qo‘lga kiritish maqsadida lavozim majburiyatlarini noqonuniy tarzda bajarishga undash, noqonuniy foyda (pora, poraxo‘rlik) ni taklif qilish, va’da berish, bunga ijozat berish, taqdim etish;

rasmiyatchiliklarni soddalashtirish uchun to‘lovlar undirish, olish yoki amalga oshirish;

poraxo‘rlik yoki tijoriy pora olishda vositachilik qilish, jumladan pora oluvchiga noqonuniy foydani topshirish yoki pora oluvchi yoki beruvchiga ular o‘rtasida noqonuniy foydani olish va berish bo‘yicha kelishuvga erishishda yordam berish;

vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining korrupsiya belgilari mavjud bo‘lgan yoki uni sodir etish, jumladan manfaatlari to‘qnashuvi holatlari yuzaga kelishiga xizmat qiluvchi boshqa harakatlari yoki harakatsizligi.

66. Xodimlar o‘z rahbari va vazirlik, uning hududiy bo‘linmalari va tizim tashkilotlarining korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha mas’ullariga ularni korrupsiyaviy harakatlarini sodir etishga undash maqsadida murojaat qilgan shaxslar bilan bog‘liq, shuningdek ularga ma’lum bo‘lgan boshqa xodimlar tomonidan sodir etilgan korrupsiyaviy harakatlarga oid barcha holatlar to‘g‘risida xabar berishi lozim.

67. Korrupsiyaga nisbatan murosasizlik (toqatsizlik) tamoyilini hisobga olgan

holda vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida xodimlar tomonidan korrupsiyaviy harakatlar sodir etilganligiga doir har bir asosli gumon bo'yicha vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarida xizmat tekshiruvlarini o'tkazish bo'yicha reglament va boshqa ichki hujjatlarda ko'zda tutilgan tartibda hamda O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi talablariga muvofiq xizmat tekshiruvi o'tkaziladi.

68. Mazkur Siyosat, korrupsiyaga qarshi qonunchilik talablari va/yoki vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining boshqa ichki hujjatlarda mustahkamlab qo'yilgan korrupsiyaga qarshi talablar va tartib-taomillarni buzgan vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari lavozimi, xizmat muddati va boshqa omillardan qat'iy nazar O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi hamda ichki hujjatlari doirasida va ularda ko'zda tutilgan asoslar bo'yicha javobgarlikka tortiladi.

69. Korrupsiyaviy harakatlar aniqlangan taqdirda Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha tuzilma ularni yuzaga kelish sabablari va imkoniyatlarini tahlil qiladi va doimiy ravishda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtiradi.

70. Ichki tekshiruvlar natijalari doimiy ravishda rahbarga, vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari hay'ati va vazirlikning tegishli tarkibiy bo'linmalari rahbarlariga taqdim etiladi.

71. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari korrupsiyaviy huquqbuzarliklarni aniqlash va tergov qilish uchun huquqni muhofaza qilish va boshqa davlat organlari bilan hamkorlik qiladi.

5 bob. Korrupsiyaviy harakatlarga doir xabarlar

72. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlarining harakatlari qonuniyligi yoki etikaga mosligi yuzasidan shubha, korrupsiyaviy harakatlar yoki boshqa qoidabuzarliklar bilan bog'liq taxminlar yoki sodir etilganligiga oid asosli gumonlar yuzaga kelgan taqdirda ular haqida vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining umum foydalanuvidagi aloqa kanallari orqali ochiq xabar berilishi mumkin.

73. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari o'z vakolatlari va mavjud imkoniyatlari doirasida qoidabuzarlikka oid asosli axborotni taqdim etgan shaxsga doir ma'lumotlar maxfiyligini ta'minlaydi, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligidagi ko'zda tutilgan holatlar bundan mustasno.

74. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari o'z xodimlari manfaatlarini himoya qiladi va boshqa xodimlarning shubhali xulq-atvori yoki mazkur Siyosatning korrupsiyaga qarshi kurashish talablari buzilgan bo'lishi mumkinligi haqida vijdonan xabar bergen xodimlarga nisbatan ishdan bo'shatish, lavozimini tushirish, diskriminatsiya, zulm o'tkazish, ta'qib qilish singari o'ch olish

harakatlariga yo'l qo'yilmasligini kafolatlaydi.

75. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining aloqa kanallari orqali kelib tushgan barcha xabarlar vazirlik mas'ul shaxslari tomonidan O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi, vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlaridagi korrupsiyaviy harakatlar to'g'risida xabar berishga mo'ljallangan aloqa kanallari orqali kelib tushgan xabarlarni qabul qilish va ularni ko'rib chiqishga oid ichki hujjatlar va vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining boshqa ichki hujjatlariga muvofiq o'z vaqtida va xolisona ko'rib chiqiladi.

76. Vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlari xodimlari tomonidan ataylab yolg'on xabar yuborish mazkur Siyosat talablarini buzish va etikaga zid xulq-atvor namunasi sifatida baholanadi, bu haqida xabar bergen shaxs esa o'z navbatida O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi hamda vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining ichki hujjatlariga muvofiq javobgarlikka tortilishi mumkin.

6 bob. Qayta ko'rib chiqish va o'zgarishlar kiritish tartibi

77. Mazkur Siyosat quyidagi hollarda qayta ko'rib chiqilishi va to'g'irlanishi mumkin:

majud korrupsiyaga qarshi siyosatlar va tartib-taomillarni qayta ko'rib chiqish zaruratini yuzaga keltiruvchi O'zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi kurash sohasidagi qonunchiligi o'zgarganda;

samarasiz korrupsiyaga qarshi nazorat tadbirlari va tartib-taomillari aniqlanganda, shuningdek vazirlik faoliyatida korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni takomillashtirish zarurati yuzaga kelganda;

vazirlik, uning hududiy bo'linmalari va tizim tashkilotlarining tashkiliy tuzilmasi va/yoki funksiyalarining o'ziga xos jihatlari o'zgarganda va boshqa xollarda.